

**Η Αγία Γραφή δεν γράφθηκε ως Επιστημονικό
εγχειρίδιο, αλλά είναι λόγος περί τού λόγου τού
Θεού.**

του π. Ιωάννη Ρωμανίδη.

Όταν ομιλούμε για Αγία Γραφή, εννοούμε τα βιβλία της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης που εγράφησαν από θεουμένους Προφήτες και Αποστόλους και τα οποία καθόρισε η Εκκλησία, δια των Αγίων Πατέρων, σε μια ενότητα, για τους σκοπούς της. Δεν υπήρχε καμία επιδίωξη από τους συγγραφείς να συμπεριληφθούν τα κείμενα τους σε κάποιο κανόνα, σε κάποια ομάδα βιβλίων για να αποτελέσουν την Αγία Γραφή. Αυτό έγινε με την πάροδο του χρόνου από την Εκκλησία, δια των Αγίων Πατέρων.

«Ο ίδιος ο Απόστολος Παύλος δεν φαντάσθηκε ποτέ ότι οι Επιστολές του θα μπουν στον κανόνα της Αγίας Γραφής. Ποτέ δεν το ξέρει αυτό το πράγμα ούτε οι ευαγγελιστές το ξέρουν αυτό. Τα ευαγγέλια Ματθαίου, Μάρκου και Λουκά, όταν γράφηκαν, κανένας από αυτούς δεν εφαντάσθηκε ποτέ, στην εποχή που ζούσαν αυτοί οι άνθρωποι, ότι αυτά που γράψανε θα γίνουν Αγία Γραφή. Διότι γι' αυτούς το μόνο πράγμα που ήταν Αγία Γραφή ήταν η Παλαιά Διαθήκη,

δεν υπήρχε Καινή Διαθήκη. Και ούτε σκέφθηκαν ποτέ να κάνουν Καινή Διαθήκη, υπήρχε Παλαιά Διαθήκη.

Η Καινή Διαθήκη γιατί έγινε; Εξαιτίας των αιρετικών. Για να μπορούν να πολεμήσουν τους αιρετικούς έπρεπε να πουν ότι αυτά τα βιβλία δεχόμαστε, αυτά έγραψαν οι Απόστολοι και δεν έγραψαν αυτά που λέτε εσείς. Αυτό ήταν όλο το πράγμα. Και σχηματίστηκε η Καινή Διαθήκη. Και όταν η Καινή Διαθήκη γράφει: "η γραφή η λέγουσα" (Μάρκος ιε', 28), δεν εννοεί την Καινή Διαθήκη, εννοεί μόνον την Παλαιά Διαθήκη».

Στην συνέχεια θα εντοπισθούν μερικά ενδιαφέροντα σημεία για την Αγία Γραφή γενικώς, και σε επόμενες ενότητες θα γίνη αναφορά για την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη ειδικότερα.

Αγία Γραφή και αποκάλυψη

Αποκάλυψη είναι η φανέρωση του Θεού στους θεουμένους Αγίους τόσο της Παλαιάς όσο και της Καινής Διαθήκης και αυτό βέβαια έγινε σε διαφόρους βαθμούς και πάντοτε ο Θεός αποκαλυπτόταν κρυπτόμενος και κρυπτόταν φανερούμενος. Είναι κρύφιος Θεός, διότι αποκαλύπτεται κατά τις ενέργειές Του, αλλά η ουσία Του είναι αμέθεκτη και ακατάληπτη. Αυτό δείχνει ότι η Αγία Γραφή δεν είναι η αποκάλυψη του Θεού, αλλά ο λόγος περί της αποκαλύψεως.

«Θέτω τα ερωτήματα: Η Αγία Γραφή είναι περί της αποκαλύψεως ή είναι αυτή αυτή η αποκάλυψη; Τα ρήματα και τα νοήματα είναι περί Θεού, δηλαδή είναι αποκάλυψη, αποκαλύπτουν τον Θεό, ή είναι περί της αποκαλύψεως; Τι είναι η αποκάλυψη;

Υπάρχουν εκείνοι που νομίζουν ότι αποκάλυψη είναι να έρχεται το Πνεύμα το άγιον επάνω στον συγγραφέα της Αγίας Γραφής, να κάθεται εδώ στους ώμους του, λέει, πάρτε στυλό - εκείνα τα χρόνια είχαν τα φτερά - δηλαδή γράψτε, και κάθεται το Πνεύμα το άγιον στους ώμους του και λέει γράψε, τάδε λέγει Κύριος, αυτά είπε ο Θεός, είναι τα ίδια τα λόγια που είπε ο Θεός στον Προφήτη, στον Απόστολο.

Οι Πατέρες δεν συμφωνούν με αυτήν την αντίληψη περί αποκάλυψεως, δηλαδή περί θεοπνευστίας. Δεν υπαγορεύθηκε ούτε η Παλαιά ούτε η Καινή Διαθήκη από τον Θεό, ούτε οι συγγραφείς είναι γραμματείς του Θεού, που κάθονταν και έγραφαν ό,τι έλεγε ο Θεός, ούτε οι Οικουμενικές Σύνοδοι είναι τέτοιο πράγμα.

Τι είναι θεοπνευστία τότε; **Θεοπνευστία είναι μια κατάσταση στην οποία ο άνθρωπος εμπνέεται από τον Θεόν».**

«Η ιδέα ότι η Γραφή μπορεί να ταυτισθή με την αποκάλυψη δεν είναι μόνον γελοία από πατερικής απόψεως, αλλά και καθαρή αίρεση. Η Γραφή δεν είναι αποκάλυψη, αλλά λόγος περί της αποκαλύψεως. Η Γραφή είναι το μοναδικό κριτήριο της αυθεντικής-γνήσιας αποκαλύψεως, αλλά η αποκάλυψη δεν περιορίζεται ακόμη και χρονικώς στην Γραφή.

Η Γραφή καθ' εαυτήν δεν αποτελεί την άκτιστη δόξα του Θεού εν Χριστώ και επομένως η Γραφή δεν είναι αποκάλυψη. Η Γραφή δεν είναι Πεντηκοστή, αλλά ομιλεί περί της Πεντηκοστής. Η εμπειρία της Πεντηκοστής εμπειριέχεται στην Γραφή και συγχρόνως υπερβαίνει την Γραφή».

«Η Αγία Γραφή δεν είναι αποκάλυψη, όπως μερικοί νομίζουν. Η απόκλυψη υπερβαίνει την Αγία Γραφή. Διότι η αποκάλυψη είναι εμπειρία της Πεντηκοστής, η οποία δεν μπορεί να περιγραφεί. Αυτά που έχουμε στην Αγία Γραφή δεν είναι περιγραφή της Πεντηκοστής, αλλά είναι μία συζήτηση περί της Πεντηκοστής, περί της αποκαλύψεως. Διότι μόνον εκείνος ο οποίος μετέχει στην αποκάλυψη γνωρίζει τι είναι η αποκάλυψη. Γι' αυτό γνωρίζει ότι υπερβαίνει την νόηση και την έκφραση. Η Αγία Γραφή είναι **περί** της αποκαλύψεως. Και ο σκοπός της Αγίας Γραφής είναι όχι να μας δώσει την αποκάλυψη μέσα στα πλαίσια δύο εξώφυλλων.

Δεν μπορούμε να πάρουμε μία Αγία Γραφή, όπως κάνουν οι Προτεστάντες, και να πούμε ότι αρχίζει με το Βιβλίο της Γενέσεως και τελώνει με το βιβλίο της αποκαλύψεως και όλες αυτές οι σελίδες, με όλα αυτά τα λόγια σε αυτή την συλλογή, να πούμε αυτή είναι η απόκλυψη, αυτός είναι ο λόγος του Θεού. Δεν είναι λόγος του Θεού η Αγία Γραφή, είναι περί του Λόγου του Θεού. Πάντοτε «περί», όχι αυτή αύτη η απόκλυψη η ο λόγος του Θεού. Για την Ορθόδοξη παράδοση το να περιγράψουμε την Αγία Γραφή ως την αποκάλυψη ή ως τον λόγο του Θεού είναι βλακεία. Δηλαδή θα ήταν ντροπή, να λέμε αίρεση, πιο σωστά να λέμε βλακεία και κουταμάρα».

Η αποκάλυψη είναι εμπειρία της Ακτίστου πραγματικότητας, «ο Θεός δεν αποκαλύπτει τις λέξεις», ενώ, όσα γράφει ο μέτοχος της απόκαλύψεως, είναι κτιστές λέξεις.

«Εκτός από αυτό, η Αγία Γραφή δεν είναι αποκάλυψη, αλλά έχει νοήματα περί της αποκαλύψεως, τα οποία νοήματα είναι θεόπνευστα, **αλλά ο σκοπός αυτών των νοημάτων δεν είναι να διδάξουν αλήθειες κτιστές περί του κτιστού κόσμου.** Δεν είναι αυτός ο σκοπός. Ο σκοπός των θεοπνεύστων νοημάτων είναι να διδάξουν περί Ακτίστου αληθείας, όχι περί κτιστής. Επομένως, **απαγορεύεται στον καθένα να χρησιμοποιή την**

Αγία Γραφή, για να στηρίξη οποιαδήποτε φιλοσοφία ή θετική επιστήμη, που νομίζει ότι ο ίδιος καλλιεργεί.

Ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς είναι ρητότατος επάνω σε αυτό το θέμα και δεν επιτρέπει στον Βαρλαάμ να συγχέη τις δύο αλήθειες, ούτε επιτρέπει σε αυτόν να χρησιμοποιή την Αγία Γραφή για να κάνει κοσμολογία, γεωλογία κ.ο.κ. που προσπαθούσε να αντλή από την Αγία Γραφή τις θετικές επιστήμες. Διότι οι πρώτοι άνθρωποι που άρχισαν να μελετούν τον φυσικό κόσμο, επειδή πίστευαν ότι η Αγία Γραφή είναι αποκάλυψη γραμμένη από τον Θεό, νόμιζαν, μελετώντας την Αγία Γραφή, ότι θα μάθουν αλήθειες περί του σύμπαντος».

Άλλο είναι η κατανόηση της Αγίας Γραφής και άλλο είναι η μέθεξ-βίωση του μυστηρίου του Θεού, όπως άλλο είναι το δόγμα και άλλο το μυστήριο.

«Η Αγία Γραφή δεν εκφράζει τον Θεό ούτε μάς δίδει το μέσον, με το οποίο μπορούμε να κατανοήσουμε τον Θεό. Αυτό σημαίνει ότι το κείμενο της Αγίας Γραφής δεν είναι ένα εγχειρίδιο, το οποίο μπορεί κάποιος να διάβαση και νομίζοντας ότι έχει την βοήθεια του Αγίου Πνεύματος να το διάβαση και να μπορή με την Αγία Γραφή να κατανοήση τον Θεό. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να κατανοήση την Αγία Γραφή. Άλλο είναι το να κατανοήση κανείς την Αγία Γραφή και άλλο να κατανοήση τον Θεό. Δεν είναι το ίδιο πράγμα.

Η διάκριση αναφέρεται πάλι σε αυτήν την διάκριση μεταξύ θεολογίας του δόγματος και μυστηρίου. Διότι, η Αγία Γραφή μάς δίνει να καταλάβουμε τα περί του Θεού, τα ρητά και τα νοήματα περί Θεού. Καταλαβαίνουμε τα νοήματα, καταλαβαίνουμε τα ρητά, όταν καταλαβαίνουμε τον σκοπό των ρητών και των νοημάτων. Αλλά, αυτό δεν σημαίνει ότι αυτά τα ρητά και τα νοήματα εκφράζουν τον Θεό ή μας δίδουν το μέσο με το οποίο μπορούμε να νοήσουμε τον Θεό».

Η άποψη ότι η Αγία Γραφή ταυτίζεται με την αποκάλυψη δημιούργησε όλες τις αιρέσεις, ακόμη δημιούργησε συγκρούσεις και με την επιστήμη.

«Πάντως, η διδασκαλία ότι η Αγία Γραφή είναι η αποκάλυψη δημιούργησε ένα σωρό σοβαρά προβλήματα για την Εκκλησία εξ επόψεως και των θετικών επιστημών. Διότι τώρα ξέρουμε ότι υπάρχουν οστά ανθρώπινα, τα οποία είναι από τρισημίση εκατομμύρια χρόνια αποδεδειγμένα».

Η δυτική θεολογία του Μεσαίωνα ταύτισε την Αγία Γραφή με την απόκλυψη.

«Ο λόγος είναι ότι εξαιτίας του Αυγουστίνου η δυτική αντίληψη περί θεοπνευστίας της Αγίας Γραφής και περί αποκαλύψεως ήταν τέτοια που η αποκάλυψη ταυτίσθηκε με την Αγία Γραφή.

Αυτό δημιούργησε τεράστια προβλήματα με την εμφάνιση της μοντέρνας επιστήμης και της μοντέρνας φιλοσοφίας, με αποτέλεσμα πράγματα που περιγράφονται στην Αγία Γραφή δεν είναι πλέον αποδεκτά από την σημερινή επιστήμη. Για παράδειγμα, η κοσμολογία της Γενέσεως συγκρινόμενη με την Βαβυλωνιακή κοσμολογία παρουσιάζει καταπληκτικές ομοιότητες».

Στην παπική παράδοση υποστηρίχθηκε ότι η Αγία Γραφή είναι απόκρυψη του Θεού, πράγμα το οποίο δημιούργησε πολλά προβλήματα στην επιστήμη. Συγχρόνως, η Αγία Γραφή συνδέθηκε με την θεολογία του Θωμά του Ακινάτη, που ήταν ένας σχολαστικός φιλόσοφος, με αποτέλεσμα να επηρεασθή και η ρωσική και η νεοελληνική θεολογία.

«Μαζί με τον ρωσικό συντηρητισμό επικράτησε στην Ελλάδα η νεοελληνική θεολογία, όπως είχε πάντοτε επικρατήσει στην παπική παράδοση, κυρίως εξαιτίας του Αυγουστίνου, ότι η αποκάλυψη από τον Θεό εμπεριέχεται στην Αγία Γραφή. Δηλαδή, εάν θέλουμε να πούμε τι είναι η αποκάλυψη, (κατά τον Αυγουστίνο) η αποκάλυψη ουσιαστικά είναι η Αγία Γραφή, ή τουλάχιστον εμπεριέχεται στην Αγία Γραφή, ότι ο Θεός αποκάλυψε στην πράξη της θεοπνευστίας αυτά τα νοήματα, που περιέχονται στην Παλαιά και Καινή Διαθήκη, στους Προφήτες και στους Αποστόλους, και επειδή είναι αποκεκαλυμμένα από τον Θεό, η Αγία Γραφή αποκλείεται να έχη κανένα λάθος. Εφ' όσον είναι στόμα Θεού, ο Θεός τα ξεύρει όλα, Αυτός έκτισε τον κόσμο και δεν μπορεί ο θεόπνευστος, ο οποίος έγραφε τα λόγια της Αγίας Γραφής, να μπορή να κάνη κανένα λαθάκι.

Αυτό έγινε το θεμέλιο να περάση η μοντέρνα επιστήμη δύσκολα χρόνια με την Παπική Εκκλησία, όπως ξέρετε πολύ καλά. Υπάρχουν άνθρωποι που κήκων ως αιρετικοί, διότι επιστημονικά βρίσκανε πράγματα που δεν συμφωνούσαν με αυτά που έλεγε η Παπική Εκκλησία και η Αγία Γραφή, τουλάχιστον όπως την ερμήνευε η Παπική Εκκλησία. Παραπλεύρως με την Αγία Γραφή στην δυτική παράδοση είχε αποκτήσει σχεδόν το αλάθητο και ο Θωμάς ο Ακινάτης. Οπότε, ένας που σπούδαζε παπική θεολογία τον Μεσαίωνα είχε την Αγία Γραφή και τον Θωμά τον Ακινάτη. Υπήρχαν Εκκλησίες, που πάνω στην Αγία Τράπεζα είχαν την Αγία Γραφή και το Summa Theologica του Θωμά του Ακινάτη, στο αλτάρ

(altar) που λέμε, στον βωμό επάνω, διότι αυτοί την λένε βωμό την Αγία Τράπεζα.

Λοιπόν, ο Θωμάς ο Ακινάτης απέκτησε τεράστια αυθεντία στην Παπική Εκκλησία, διότι έζησε σε μια εποχή που ο Αριστοτέλης έγινε τελικά γνωστός στην Δύση, μέσω μεταφράσεων που είχαν γίνει από τους Άραβες της Ισπανίας. Εκείνα τα χρόνια φεύγανε οι υπόδουλοι Ρωμηοί της Γαλλίας να σπουδάσουν στην Ισπανία, μάθαιναν αραβικά και, τελικά, από αυτήν την παράδοση έγιναν μεταφράσεις του Αριστοτέλους από τα αραβικά και υπήρχε μεγάλο πρόβλημα περί ερμηνείας του Αριστοτέλους».

Όμως, η Αγία Γραφή δεν κάνει επιστήμη, αφού άλλος είναι ο σκοπός της. Χρησιμοποιεί την επιστήμη της εποχής, γι' αυτό και δεν πρέπει να θεωρηθεί ως αποκάλυψη του Θεού.

«Για τον Χάιντεγκερ, γιατί είναι ο Χριστιανισμός επιστήμη; Διότι δέχεται την Αγία Γραφή ως αποκάλυψη. Αυτό είναι το πρόβλημα δηλαδή, δέχεται την Αγία Γραφή ως αποκάλυψη. Και εφ' όσον η Αγία Γραφή είναι αποκάλυψη, η Αγία Γραφή είναι το θεμέλιο της Χριστιανικής Θεολογίας ως θετικής επιστήμης.

Ναι, αλλά για την πατερική θεολογία αυτά είναι κουραφέξαλα. Διότι η Αγία Γραφή δεν είναι αποκάλυψη. Η Αγία Γραφή είναι περί της αποκάλυψης, είναι περί του Λόγου του Θεού, αλλά δεν ταυτίζουμε την Αγία Γραφή με την αποκάλυψη. Και εμείς οι Ορθόδοξοι απορρίπτουμε πατροπαραδότως την «κατά γράμμα» θεοπνευστία της Αγίας Γραφής. Οπότε, ούτε εξ επόψεως κατά γράμμα θεοπνευστίας μπορεί να θεωρηθεί η Αγία Γραφή θετική επιστήμη, από την Ορθοδοξία τουλάχιστον, ούτε εξ επόψεως ταυτίσεως της Αγίας Γραφής με την αποκάλυψη και με τον λόγο του Θεού.

Για μας η Αγία Γραφή είναι ρητά και νοήματα, είναι μεταξύ των ρητών και νοημάτων περί Θεού η Αγία Γραφή. Οπότε, στην εμπειρία της Θεώσεως για μας, όταν λέμε ότι καταργούνται τα ρητά και τα νοήματα περί Θεού στην εμπειρία της Θεώσεως, αυτό ισχύει και για την Αγία Γραφή. Και η Αγία Γραφή καταργείται στην εμπειρία της Θεώσεως.

Γι' αυτό και παραλαμβάνουν δυτικοί θεολόγοι τον Άγιο Γρηγόριο Παλαμά και τους Πατέρες της Ανατολής και τους κατηγορούν γι' αυτό το πράγμα. Διότι θεωρούν την Αγία Γραφή ως κάτι το προσωρινό και σκανδαλίζονται. Γιατί; Διότι, για τους δυτικούς Χριστιανούς, η Αγία Γραφή είναι η αποκάλυψη, δηλαδή, είναι σαν να κατάργησης το Κοράνιο στους Μουσουλμάνους. Γίνεται αυτό το πράγμα; Διότι το Κοράνιο, στους Μουσουλμάνους, είναι όχι μόνον αποκάλυψη, αλλά κατέβηκε από τον ουρανό

και είναι άκτιστο κιόλας το Κοράνιο. Το Κοράνιο υπάρχει πάντοτε παρά τω Θεώ.

Κάτι παρόμοιο έχουν και οι Φράγκοι τον Μεσαίωνα και συνεχίζουν σήμερα οι δυτικοί Χριστιανοί πάνω στα θέματα αυτά, δηλαδή, και σκανδαλίζονται όταν ένας Ορθόδοξος τους λέη ότι η Αγία Γραφή δεν είναι αποκάλυψη, δεν είναι λόγος του Θεού».

Η Αγία Γραφή δεν είναι αποκάλυψη του Θεού, αλλά λόγος περί της αποκαλύψεως που δόθηκε στους Αγίους. Ούτε είναι λόγος Θεού, αλλά λόγος περί του Λόγου.

«Είδα μια φορά στα πρακτικά μιας υποεπιτροπής να υποστηρίζεται από τους δικούς μας μαζί με έναν Αγγλικανό θεολόγο ότι η Αγία Γραφή είναι αποκάλυψη και λόγος του Θεού. Έκανα ένα μικρό υπόμνημα στην Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος και ζήτησα επισήμως την άδεια, για να μην βρω τον μπελά μου με κανέναν, να υποστηρίξω στον διάλογο με τους Αγγλικανούς την θέση μου ότι η Αγία Γραφή ούτε αποκάλυψη είναι ούτε λόγος του Θεού είναι, αλλά είναι περί της αποκαλύψεως και περί του Λόγου του Θεού.

Λοιπόν, βάσει αυτής της διακρίσεως, είχαμε μια συνάντηση στην Μόσχα, που ανοιχτά πλέον το είπα και ήμουν και έτοιμος να παρουσιάσω και το έγγραφο ακόμα, εάν εύρισκα από τους Ορθοδόξους κανένα εμπόδιο, αλλά δεν χρειάστηκε, διότι οι δικοί μας χάσανε τον προσανατολισμό τους. Όταν με ακούσανε να λέω αυτά τα πράγματα και ήταν ο φόβος τους ότι κάτι ίσως ξέρω και να μην ντροπιαστούν μπροστά στους ξένους και δεν άνοιξαν το στόμα τους. Και τα έγγραφα γράφησαν και εξαλείφθηκε από παντού η ιδέα ότι η Αγία Γραφή είναι αποκάλυψη ή λόγος του Θεού».

Γενικά, διαβάζοντας την Αγία Γραφή, βλέπουμε το σχέδιο και το θέλημα του Θεού, αλλά δεν μπορούμε να κατανοήσουμε και να μεθέξουμε του Θεού, που είναι μυστήριο. Επίσης δεν ταυτίζεται η Αγία Γραφή με την αποκάλυψη.

Σεβ. Ναυπάκτου Ιεροθέου Βλάχου: "Εμπειρική Δογματική".

oodegr.com

Πηγή : <http://orthodoxathemata.blogspot.com/>

